

Commissie voor de
milieueffectrapportage

MIRT-verkenning Rotterdam Vooruit: Nieuwe Westelijke Oeververbinding

Advies over reikwijdte en detailniveau
van het milieueffectrapport

18 mei 2010 / rapportnummer 2398-32

1. HOOFDPUNTEN VOOR HET MER

De in 2008 gestarte MIRT-verkenning Rotterdam Vooruit heeft geleid tot het Masterplan Rotterdam Vooruit, dat is vastgesteld in het Bestuurlijk Overleg MIRT (BO MIRT) op 29 oktober 2009. In dit BO MIRT is besloten tot een verdere uitwerking van de MIRT-verkenning Rotterdam Vooruit in verschillende programma's. De Nieuwe Westelijke Oeververbinding (NWO) is één van deze programma's. Ook is besloten dat de resultaten van het Masterplan moeten worden verankerd in een Rijksstructuurvisie. Medio 2010 zal bestuurlijk een principe-voorkeur over de NWO worden uitgesproken. De definitieve voorkeur zal worden vastgelegd in de Rijksstructuurvisie. Voor de besluitvorming over de Rijksstructuurvisie, inclusief de bepaling van het voorkeursalternatief voor de NWO, wordt één plan-milieueffectrapport (plan-MER) opgesteld.¹

De Commissie voor de m.e.r. (hierna 'de Commissie')² is gevraagd advies uit te brengen over de reikwijdte en detailniveau voor de plan-MER uitwerking voor de NWO. Het bevoegd gezag heeft de Commissie gevraagd in haar advies speciale aandacht te besteden aan:

- het detailniveau van de milieueffecten die in beeld moeten worden gebracht in relatie tot de breedte van de scope van de voorkeursbeslissing;
- de wijze waarop de voortoets voor de passende beoordeling voor de Natura-2000 gebieden kan worden uitgevoerd.

De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het plan-MER uitwerking voor het NWO. Dat wil zeggen dat voor het volwaardig meewegen van het milieubelang in de besluitvorming het plan-MER in ieder geval onderstaande informatie moet bevatten:

- de ernst, aard en locatie van de bereikbaarheidsproblemen en de mate waarin deze kunnen worden opgelost via ruimtelijke ordeningsmaatregelen, prijsbeleid, mobiliteitsmanagement, openbaar vervoermaatregelen en/of het beter benutten van bestaande infrastructuur;
- de mate waarop de NWO bijdraagt aan realisatie van de doelen gesteld in de gebiedsvisie en de visie op duurzame mobiliteit uit het Masterplan, c.q. de Structuurvisie, en de realisatie van de overige gebiedsdoelen voor woon- en leefomgeving, landschap en cultuurhistorie, natuur en klimaat;
- de mate waarin de keuzes voor de NWO van invloed zijn op, en afhankelijk zijn van (nog te maken keuzes in) de andere programma's uit het Masterplan en programma's in en rond de Zuidvleugel;
- de effecten van de alternatieven en varianten voor de NWO ten opzichte van de referentiesituatie. Het detailniveau van de effectbepaling dient zodanig te zijn dat verschillen en keuzes tussen alternatieven en varianten, en conclusies, bijvoorbeeld ten aanzien van het kunnen voldoen aan wettelijke eisen, afdoende kunnen worden onderbouwd.

De Commissie gaat er van uit dat in de gelijktijdige plan-MER uitwerking voor de Rijksstructuurvisie haar eerdere opmerkingen bij het concept plan-MER voor het Masterplan worden meegenomen.³

¹ Dit is een uitwerking van het concept plan-MER bij het Masterplan, waarover de Commissie eerder adviseerde, aangevuld met het plan-MER voor de NWO.

² Zie bijlage 1 voor de samenstelling van de werkgroep van de Commissie die over dit project adviseert en voor overige projectgegevens.

³ Zie hiervoor het advies van de Commissie voor de m.e.r., d.d. 3 november 2009.

Neem een samenvatting op die een transparante beschrijving geeft van de problemen, doelen, alternatieven en (milieu-)effecten, en voorzien is van duidelijk kaartmateriaal. De samenvatting moet een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER en inzicht geven in de informatie op basis waarvan de afwegingen worden gemaakt.

In de volgende hoofdstukken geeft de Commissie in meer detail weer welke informatie in het MER moet worden opgenomen. De Commissie bouwt in haar advies voort op het concept voor de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (Notitie R&D) van 16 maart 2010. Dat wil zeggen dat dit advies niet wordt ingegaan op punten die naar de mening van de Commissie in het concept voor de Notitie R&D al voldoende aan de orde zijn gekomen.

2. RELATIE MASTERPLAN/RIJKSSTRUCTUURVISIE EN NWO

De Commissie heeft op 3 november 2009 een toetsingsadvies uitgebracht over het concept plan-MER, d.d. 1 oktober 2009, opgesteld voor het Masterplan. Het concept plan-MER achtte zij nog onvolledig om tot voldoende onderbouwde besluitvorming over het Masterplan te komen. Zij heeft geadviseerd in het definitieve plan-MER voor het Masterplan:

- de gebiedsvisie nader in te vullen in termen van randvoorwaarden en doelen voor de ruimtelijke ontwikkeling en de ontwikkeling van de landschappelijke, ecologische en leefomgevingskwaliteit⁴;
- een visie op 'duurzame mobiliteit' uit te werken in doelen en strategie, bijvoorbeeld aan de hand van de mobiliteitsoplossingen genoemd in de Zevensprong van Verdaas;
- de mobiliteits- en overige gebiedsambities zodanig te concretiseren dat programma's en opties daarbinnen kunnen worden getoetst op doelbereik;
- inzicht te geven in de huidige situatie en de autonome ontwikkeling (de referentie, zowel op basis van best-case als worst-case scenario), als ook de ruimte die nog aanwezig is om te variëren binnen voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen;
- op basis van de geschetste referentiesituatie een analyse te geven van de ernst, aard en locatie van de verwachte mobiliteitsproblemen, als ook de verwachte knelpunten bij de realisatie van de overige gebiedsdoelen, en de samenhang daartussen;
- vanuit de gebiedsvisie, de visie op duurzame mobiliteit en de probleem- en knelpuntanalyse oplossingsrichtingen te ontwikkelen, allereerst op het niveau van programma's en daaruit afgeleid op het niveau van opties voor concrete maatregelen;⁵
- de oplossingsrichtingen op basis van navolgbare en controleerbare informatie te beoordelen op doelbereik en milieueffecten;

⁴ De randvoorwaarden worden daarbij gegeven door de wettelijke kaders (bijvoorbeeld de Natuurbeschermingswet, de Wet geluidhinder en luchtkwaliteitseisen uit de Wet milieubeheer). Doelen kunnen op een hoger ambitieniveau gelegd worden.

⁵ Geef daartoe aan in welke mate de bereikbaarheidsproblemen kunnen worden verminderd met maatregelen zoals genoemd in de Zevensprong van Verdaas, te weten ruimtelijke ordeningsmaatregelen, (generiek en lokaal) prijsbeleid, mobiliteitsmanagement en vraagbeïnvloeding (zoals voorgesteld door de Task Force Mobiliteitsmanagement), het beter benutten en uitbreiden van het openbaar vervoer en het beter benutten en/of aanpassen van bestaande infrastructuur. Geef aan in welke mate het (maximaal) uitwerken van ieder van deze mogelijkheden kan bijdragen aan het realiseren van de bereikbaarheidsdoelen. Hiermee wordt inzicht verkregen in de bandbreedte in ernst (best-case en worst-case), aard en locatie van de bereikbaarheidsproblemen.

- aan te geven waar de bereikbaarheidsdoelen interfereren met de ruimtelijke en overige gebiedsdoelen, en de belangrijkste dilemma's en afwegingen die hieruit volgen.

De Commissie constateert dat in het Tussenrapport plan-MER voor het Masterplan, d.d. 16 november 2009, en het Masterplan zelf, d.d. 15 december 2009, slechts beperkt gevolg is gegeven aan bovenstaande adviezen. De Commissie adviseert dan ook ten behoeve van de vaststelling van de Rijkstructuurvisie, en daarmee de gelijktijdige besluitvorming over de NWO, bovengenoemde aspecten alsnog uit te werken⁶.

Geef aan hoe de NWO bijdraagt aan realisatie van de (nader uitgewerkte) gebiedsvisie en de visie op duurzame mobiliteit. Beargumenteer van daaruit de nut en noodzaak van de NWO. Geef ook een overzicht van de belangrijkste dilemma's in relatie tot de andere gebiedsdoelen. Denk in dit verband aan de gebiedsdoelen voor:

- het creëren van een robuust netwerk met sterke verbindingen en overstap-punten tussen de modaliteiten (personen- en goederenvervoer), met, zoals vermeld in het Masterplan, een hoger aandeel openbaar vervoer en rail-, scheepvaart- en fietsverkeer;
- woon- en leefmilieu (luchtkwaliteit, geluidhinder, externe veiligheid, recreatie; sociale cohesie, en sociale en ruimtelijke kwaliteit);
- landschap en cultuurhistorie (bijvoorbeeld Belvédèregebied Midden-Delfland);
- natuur (Natura 2000, EHS);
- klimaat (emissiereductiedoelen Rotterdam Climate Initiative en opgaven klimaatadaptatie).

Onderbouw de mate waarin keuzes voor de NWO van invloed zijn op, of afhankelijk zijn van de andere programma's uit het Masterplan. Denk hierbij onder andere aan de (mogelijke) samenhang met:

- de doorstroming op de oostflank, in relatie tot de Ring van Rotterdam als draaischijf;
- de vraag naar regionale openbaar vervoerverbindingen;
- de gewenste stedelijke verdichting, in relatie tot mogelijk op termijn met de NWO resulterende ontwikkeling van het gebied Voorne-Putten.

Geef ook aan wat de ruimtelijke samenhang en aansluiting van de NWO is met (nader te maken keuzen in) andere in ontwikkeling zijnde programma's in en rond de Zuidvleugel. Denk hierbij met name aan de programma's in het kader van de MIRT-verkenningen Haaglanden en Rotterdam-Antwerpen, de Structuurvisie voor de provincie Zuid-Holland, en de Structuurvisie Randstad 2040.

⁶ Bevoegd gezag en initiatiefnemer hebben tijdens het locatiebezoek aangegeven dat voor de Rijkstructuurvisie in ieder geval nog een nadere uitwerking zal worden gegeven aan:

- de samenhang tussen ruimtelijke ontwikkeling, mobiliteit en duurzame ontwikkeling;
- de bandbreedte voor ruimtelijke ontwikkeling, goederenvervoer en technologie;
- de visie op duurzame mobiliteit;
- de mogelijke synergie en belemmeringen met de plannen van de Deltacommissie.

3. PROBLEEM- EN DOELSTELLINGEN

3.1 Bereikbaarheidsdoelen

Geef, zoals aangegeven in de Notitie R&D, inzicht in de huidige en de toekomstige bereikbaarheidsknelpunten in het studiegebied. Geef daarbij aan welke veronderstellingen zijn gehanteerd voor ruimtelijke en netwerkontwikkelingen. Geef aan in welke mate de bereikbaarheidsproblematiek veroorzaakt wordt door:

- doorgaand, regionaal, respectievelijk lokaal verkeer;
- personen-, respectievelijk goederenvervoer.

Beschrijf voor de autonome ontwikkeling de verdeling van de verkeersstromen over de weg- en OV-routes.

Geef, naast de analyse van de verkeersstromen, ook een beschrijving van de verkeerssituatie op het hoofdwegenet (HWN) en het onderliggende wegennet (OWN), aan de hand van:

- de reistijden en de betrouwbaarheid daarvan, en omvang van de congestie op de relevante deeltrajecten in voertuigverliesuren per doelgroep (woonwerkverkeer, goederenvervoer en overig verkeer);
- de verhouding tussen de intensiteiten in de spitsperioden en de beschikbare capaciteit (I/C-verhouding), alsmede voertuigverliesuren;
- het aandeel sluipverkeer, dat wil zeggen verkeer dat gezien herkomst en bestemming zou thuishoren op het HWN, maar gebruik maakt van het OWN, en vice versa;
- de (ruimtelijke) samenhang in de gesignaleerde bereikbaarheidsproblematiek op de weg enerzijds de OV-infrastructuur en het fietsnetwerk en anderzijds. Maak bij de OV-infrastructuur onderscheid tussen het OV per spoor en het stadsgewestelijke OV;
- hoe vaak ongelukken en calamiteiten voorkomen en welke omleidingsroutes en oplossingen dan beschikbaar zijn (robuustheid van het netwerk).

Geef aan wanneer sprake is van een robuuste en toekomstvaste oplossing voor de bereikbaarheid. Verwerk daarin, naast de nationale streefwaarden uit de Nota Mobiliteit (NoMo), ook de regionale en lokale bereikbaarheidsdoelen. Concretiseer de bereikbaarheidsdoelen zodanig dat de onderzochte alternatieven beoordeeld kunnen worden op hun bijdrage hieraan. Geef aan in welke mate kan genoeg genomen worden met minder dan 100% realisatie van de bereikbaarheidsdoelen als daarmee andere gebiedsdoelen (eerder) gerealiseerd kunnen worden.

3.2 Overige gebiedsdoelen

3.2.1 Woon- en leefomgeving

Geef voor het studiegebied inzicht in de bestaande en toekomstige knelpunten bij autonome ontwikkeling op het gebied van luchtkwaliteit, geluidhinder, verkeersveiligheid en externe veiligheid, voor zover samenhangend met verkeer en vervoer. Beschrijf ook de bestaande barrières tussen de stad en het omringende landelijk (recreatie-) gebied. Beschrijf de gebiedsdoelen en ambities om bovenstaande knelpunten te verminderen of op te heffen. Geef aan welke doelstellingen er bestaan om de aantrekkelijkheid van het groen /de natuur voor recreatie te verbeteren.

Geef aan in welke mate de doelen voor luchtkwaliteit en geluidhinder, uit oogpunt van volksgezondheid, verder gaan dan het halen van de wettelijke grenswaarden. De Commissie wijst in dit verband op de doelstellingen voor volksgezondheid zoals verwoord in het NMP4, het Actieprogramma Gezondheid en Milieu (2002-2006) en de Nationale Aanpak Milieu en Gezondheid (2008-2012).

3.2.2 Landschap en cultuurhistorie

Geef op kaart aan waar zich in het studiegebied de landschappelijke en cultuurhistorische waardevolle gebieden bevinden. Relevant in dit verband is met name Belvédèregebied Midden-Delfland en mogelijk ook Voorne-Bernisse i.v.m. de kans op verstedelijking van dit gebied bij realisering van het voorname. Mede op grond van die status zijn deze gebieden ook provinciaal aangewezen als Topgoed Cultureel Erfgoed Zuid-Holland.⁷ Op Rijksniveau is Midden-Delfland aangewezen als Rijksbufferzone in het kader van de Wet ruimtelijke ordening, met als doel met name het behoud van open en groen, en recreatief aantrekkelijke gebieden in onder meer de Randstad. Beschrijf de landschappelijke en cultuurhistorische waarden van deze gebieden en de bestaande en toekomstige bedreigingen voor deze waarden, voor zover samenhangend met verkeer en vervoer. Denk hierbij bijvoorbeeld aan barrièrewerking, verrommeling, en aantasting van de openheid, samenhang en gaafheid. Beschrijf de gebiedsdoelen en bestuurlijke ambities en provinciale en gemeentelijke beleidsafspraken⁸ om bovenstaande knelpunten te verminderen of op te heffen, en de geformuleerde randvoorwaarden voor ruimtelijke ontwikkelingen.

3.2.3 Natuur

In het studiegebied liggen verschillende Natura 2000-gebieden (Solleveld & Kapittelduinen, Oude Maas, Voornes Duin en de Voordelta, en mogelijk is ook Meijendel tot het studiegebied te rekenen) en gebieden behorend bij de Ecologische Hoofdstructuur (onder andere de Nieuwe Waterweg, Oranjekanaal, Boonervliet, Oranjebuitenpolder, delen van Midden-Delfland en het Lickebaertbos / Oeverbos. Geef op kaart aan waar deze gebieden zich precies bevinden, als ook de bijbehorende beschermingskaders. Geef inzicht in de bestaande en toekomstige knelpunten op het gebied van stikstofdepositie, geluidhinder, lichthinder en barrièrewerking, voor zover gerelateerd aan verkeer en vervoer. Beschrijf de gebiedsdoelen en -ambities om deze knelpunten te verminderen of op te heffen.

3.2.4 Klimaat

Beschrijf de regionale en lokale beleidsdoelen ten aanzien van klimaatmitigatie (bijvoorbeeld Rotterdam Climate Initiative), en welke rol verkeer en vervoer kan spelen bij de realisatie van deze doelen.

Beschrijf de noodzaak tot klimaatadaptatie. Denk daarbij bijvoorbeeld aan het tegengaan van risico's van overstroming van met name de tunnel en het zorgen voor voldoende vluchtmogelijkheden bij overstromingen.

⁷ Zie in dit verband de 'Handreiking betreffende opstelling van en advisering over ruimtelijke plannen op grond van de Cultuurhistorische Hoofdstructuur Zuid-Holland', vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland, 13 februari 2007. Daarnaast is gebiedsinformatie digitaal te vinden via het Geo-loket van de provincie: <http://geo.zuid-holland.nl>.

⁸ Zoals uitgewerkt in de structuurvisie en bestemmingsplannen.

4. ALTERNATIEVEN

Onderbouw vanuit de gebiedsvisie, de visie op duurzame mobiliteit en de bandbreedte in ernst, aard en locatie van de bereikbaarheidsproblemen de keuze voor de twee tracéalternatieven genoemd in de notitie R&D (Blankenburgtracé en Oranjetracé).

Geef aan welke andere mogelijke oplossingsrichtingen conform de Zeven-sprong van Verdaas zijn onderzocht en op grond van welke overwegingen deze als niet kansrijk zijn beschouwd. Geef:

- aan in welke mate het maximaal uitwerken van (combinaties van) deze oplossingsrichtingen kan bijdragen aan het realiseren van de bereikbaarheidsdoelen;
- inzicht in de voor- en nadelen van deze andere oplossingsrichtingen in relatie tot woon- en leefmilieu, landschap en cultuurhistorie, natuur en klimaat.

Referentiesituatie

Beschrijf de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied, inclusief de autonome ontwikkeling hiervan, als referentie voor de te verwachten milieueffecten. Bij deze beschrijving moet het MER uitgaan van ontwikkelingen van de huidige activiteiten in het studiegebied en van reeds genomen besluiten over nieuwe activiteiten. Als niet zeker is of bepaalde ingrijpende activiteiten zullen doorgaan of niet, dan dienen hiervoor verschillende scenario's te worden uitgewerkt (bijvoorbeeld voor prijsbeleid).

Voorkeursalternatief

Het Notitie R&D geeft aan dat op basis van de analyse van effecten er een optimalisatie van de oorspronkelijke alternatieven kan plaatsvinden, op weg naar het voorkeursalternatief. Onderzoek de effecten en doelbereik van dit voorkeursalternatief op dezelfde wijze als de oorspronkelijke alternatieven, dan wel maak aannemelijk dat de optimalisatie alleen het wegnemen van een negatief effect behelst zonder gevolgen op andere thema's.

5. BEOORDELINGSKADER EN EFFECTBESCHRIJVING

5.1 Algemeen

Maak bij de beoordeling van de alternatieven en varianten onderscheid tussen doelrealisaties en milieueffecten. Toets aan de doelen zoals deze zijn geformuleerd in hoofdstuk 2.3 van de notitie Reikwijdte en detailniveau. Beoordeel de doelen zodanig dat het doelbereik van de alternatieven en varianten zo concreet en kwantitatief mogelijk eraan getoetst kan worden. De milieueffecten van de alternatieven en varianten moeten onderling, én met de referentie(s) worden vergeleken. Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de mate waarin, dan wel de essentiële punten waarop, de positieve en negatieve effecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven verschillen. Geef ook inzicht in effecten waar de alternatieven en varianten dezelfde score hebben, zodat de impact van het project ook in die zin helder is. En geef inzicht in de mate waarin voldaan wordt aan wettelijke eisen.

Het detailniveau van de milieueffectedschattingen dient zodanig te zijn dat keuzes tussen alternatieven en varianten, en conclusies, bijvoorbeeld ten aanzien

van het kunnen voldoen aan wettelijke eisen, afdoende kunnen worden onderbouwd. Geef aan welke aannames zijn gedaan bij de effectbepaling, welke onzekerheden in de effectbepaling een rol spelen, hoe groot deze onzekerheden bij benadering zijn, en in welke mate terugvalopties (maatregelen 'achter de hand') beschikbaar zijn, mochten de effecten na realisatie groter zijn dan waar van te voren van uitgegaan is.

5.2 Bereikbaarheid

Beschrijf voor de verschillende alternatieven de gevolgen voor de verkeerssituatie op het hoofdwegennet (HWN) en het onderliggende wegennet (OWN), aan de hand van:

- de reistijden en de betrouwbaarheid daarvan, en omvang van de congestie op de relevante deeltrajecten in voertuigverliesuren per doelgroep (woonwerkverkeer, goederenvervoer en overig verkeer);
- de verhouding tussen de intensiteiten in de spitsperioden en de beschikbare capaciteit (I/C-verhouding), alsmede voertuigverliesuren;
- het aandeel sluipverkeer, dat wil zeggen verkeer dat gezien herkomst en bestemming zou thuishoren op het HWN, maar gebruik zal gaan maken van het OWN, en vice versa;
- welke omleidingsroutes en oplossingen beschikbaar zijn bij calamiteiten (robuustheid van het netwerk).

Ga in op de invloed van de alternatieven op mogelijk toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen (woningbouw, bedrijventerreinen), bijvoorbeeld in relatie tot de ontsluiting van de Zeeuwse Eilanden, en de daarmee samenhangende verkeersaantrekkende werking. Onderbouw de veronderstellingen die daarbij zijn gedaan.

5.3 Woon- en leefmilieu

5.3.1 Luchtkwaliteit

Om de alternatieven onderling en met de referentiesituatie te kunnen vergelijken is het noodzakelijk om de effecten op de luchtconcentraties van fijn stof (PM₁₀ en PM_{2,5}) en NO₂ te beschrijven, ook onder de grenswaarden.

Het initiatief zal deel uit gaan maken van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL). Maak aannemelijk dat het project past binnen, of in ieder geval niet in strijd is met het NSL.⁹

5.3.2 Geluidhinder

Breng voor zowel de referentiesituatie als voor de alternatieven de geluidbelasting in beeld. Daarbij adviseert de Commissie naast de geluidbelasting op gevoelige bestemmingen ook de effecten op natuur- en recreatiegebieden in beeld te brengen.

Geef aan waar (voorkeurs)grenswaarden uit de Wet geluidhinder worden overschreden, en welke maatregelen kunnen worden getroffen om overschrijdingen teniet te doen.

⁹ Als de NWO niet vóór 2016 in gebruik genomen is, is opname in het NSL niet meer relevant.

5.3.3 Gezondheid

Geef op topografische kaarten aan wat de luchtconcentraties zijn in de referentiesituatie en geef aan waar de knelpunten zitten met betrekking tot overschrijding van wettelijke grenswaarden, gezondheid¹⁰ en leefbaarheid. Geef tevens aan waar zich gevoelige bestemmingen bevinden.

Geef voor lucht een indicatie van de aantallen blootgestelden en gevoelige bestemmingen in klassen van maximaal 4 µg/m³, ook onder de grenswaarden.¹¹ Doe dit voor NO₂ en fijn stof (PM₁₀ en PM_{2,5}). Presenteer verschilcontourenkaarten van de alternatieven ten opzichte van de referentiesituatie en geef aan welke verschuivingen er plaatsvinden.

Presenteer voor geluid ten gevolge van wegverkeer de aantallen blootgestelden en gevoelige bestemmingen in klassen van maximaal 5 dB vanaf 43 dB L_{den}. Presenteer verschilcontourenkaarten met de referentiesituatie en geef aan waar de verbeteringen en verslechtingen optreden.

Indien sprake is van relatief grote groepen blootgestelden en relatief grote gevolgen voor de luchtkwaliteit en/of geluidbelasting¹², dienen de consequenties voor de volksgezondheid (kwantitatief) in beeld te brengen.¹³ Doe dit op basis van bestaande dosis-effectrelaties.¹⁴

Geef ook aan welke consequenties een verdere autonome gebiedsinvulling (nieuwe woongebieden) in het studiegebied heeft voor de volksgezondheid.

Laat zien welke alternatieven en mitigerende maatregelen mogelijk zijn om gezondheidsschade zoveel mogelijk te voorkomen, dan wel de volksgezondheid te verbeteren.

5.3.4 Recreatie

Beschrijf in welke mate het initiatief gevolgen heeft voor de bereikbaarheid van recreatiegebieden, als ook voor de recreatieve aantrekkelijkheid van het groen /de natuur.

¹⁰ Ook onder de huidige luchtkwaliteitsgrenswaarden kunnen immers nog aanzienlijke gezondheidseffecten optreden. Zie verder de richtlijnen in paragraaf 5.3.3. over gezondheid.

¹¹ Gebruik hiervoor de zogeheten Adres Codering Nederland (ACN)-bestanden. Denk bij gevoelige objecten aan kinderdagverblijven, scholen, verpleeg- en verzorgingshuizen en woningen. Gevoelige groepen zijn bijvoorbeeld kinderen, ouderen en mensen met long- of hartziekten.

¹² Denk hierbij aan minimaal 1000 mensen die extra worden blootgesteld aan minimaal 1 µg/m³ of 1 dB L_{den}. Een dergelijk aantal blootgestelden is nodig om op basis van bestaande dosis-effectrelaties representatieve uitspraken te kunnen over de (extra) ziektelast.

¹³ Bijvoorbeeld t.a.v. luchtverontreiniging de toename van het aantal kinderen met verminderde longfunctie, het aantal mensen met COPD en het aantal vervroegde sterfgevallen en bij geluidbelasting het aantal mensen dat geluidhinder en/of slaapverstoring ondervindt.

¹⁴ Zie voor dosis-effect relaties, rekenmethodieken en toelichting bijvoorbeeld:

- RIVM-report 500029001/2005 Trends in the environmental burden of disease in the Netherlands 1980 – 2020. AB Knol, BAM Staatsen;
- GGD-Richtlijn Gezondheidsaspecten Besluit Luchtkwaliteit. Landelijk centrum medische milieukunde. 8-12-2005;
- WHO-rapport (2009) 'Economic valuation of transport-related health effects'.

5.4 Landschap en cultuurhistorie

Maak de cultuurhistorische en landschappelijke waarden inzichtelijk. Ga daarbij in het bijzonder in op die waarden waarvoor delen van het studiegebied tot Belvédère gebied zijn benoemd en mede op grond daarvan aangewezen zijn als provinciaal Topgebied Cultureel Erfgoed (Midden-Delfland, Voorne-Bernisse).¹⁵

Formuleer heldere en verifieerbare criteria om de gevolgen aan te toetsen. Hierbij kan gebruik gemaakt worden van provinciaal kaartmateriaal en gemeentelijke uitwerkingen daarvan. Ga ook in op de waardering van het gebied door de bewoners en de redenen daarvoor.

Ga niet alleen in op de afzonderlijke cultuurhistorische en landschappelijke waarden, maar ook op de samenhang tussen deze waarden binnen het studiegebied en de mogelijke gevolgen hiervoor. Geef aan waar en hoe negatieve effecten kunnen worden voorkomen of beperkt.

5.4.1 Landschap

Beschrijf de opbouw van het landschap en ga daarbij in op de te onderscheiden dragers van het landschap, te weten fysisch-geografische opbouw, cultuurhistorische opbouw en de visueel-ruimtelijke kenmerken. Een mogelijke structuur daarvoor kan zijn:

- een beschrijving van de landschappelijke en cultuurhistorische waarden waar mogelijk effecten op kunnen treden, bijvoorbeeld volgens het rangordemodell;
- een waardering van de beschreven landschapstypen en -elementen op de verschillende schaalniveaus, aan de hand van de (regionale) kenmerkendheid, de zeldzaamheid, de gaafheid en de vervangbaarheid en de regionale waardering van gebiedskenmerken;
- inzicht in het effect van de verschillende alternatieven/varianten op de verschillende lagen, op de elementen en de samenhang hiertussen;
- landschappelijke inpassing van alternatieven en varianten via inpassingsmaatregelen.

Gebruik visualisaties om het karakter van de verschillende landschappen en de effecten van de alternatieven/varianten en mogelijke inpassingsmaatregelen inzichtelijk te maken. Werk hierbij met ondersteunend beeldmateriaal, zoals kaartmateriaal, foto's en artist impressions, waarmee de karakteristieke openheid, ruimtelijke structuren, zichtlijnen en de belangrijkste beelddragere worden vastgelegd.

5.4.2 Archeologie

Delen van het gebied kennen een hoge archeologische verwachtingswaarde. Dit komt door de aanwezigheid van onder andere oude kreekruggen en daarmee verbonden de ontwikkelingsgeschiedenis wat betreft bewoning, ontginning. Geef in het MER:

- een overzicht van de archeologische waarden en de ligging daarvan met behulp van kaartmateriaal;
- inzicht in de omvang en begrenzing van eventuele archeologische vindplaatsen en of deze behoudenswaardig zijn;

¹⁵ De mogelijke effecten voor Midden-Delfland (fysieke doorsnijding) zijn daarbij van een andere orde dan die voor Voorne-Bernisse (kans/risico op verstedelijking).

- inzicht in de mogelijke effecten van de verschillende alternatieven / varianten op aanwezige cultuurhistorische waarden, waaronder archeologische vindplaatsen, en mogelijkheden voor mitigerende maatregelen.

5.5 Ruimtelijke kwaliteit

Geef helder aan op basis van welke criteria de ‘gebruikswaarde’, ‘belevingswaarde’ en ‘toekomstwaarde’ bepaald worden. Beschouw de ruimtelijke kwaliteit niet alléén voor het gehele studiegebied, maar ook de gevolgen voor de verschillende deelgebieden en waar relevant aangrenzende gebieden.

5.6 Natuur

Geef aan (op kaart) welke kenmerkende habitats en soorten aanwezig zijn in het studiegebied en wat de autonome ontwikkeling van de natuur in het gebied is. Ga in op de ingreep-effect relatie tussen de voorgenomen activiteit en de in het plangebied aanwezige natuurwaarden. Geef daarvoor aan voor welke van deze dieren en planten aanzienlijke gevolgen te verwachten zijn, wat de aard van de gevolgen¹⁶ is en wat deze gevolgen voor de populaties betekenen. Beschrijf mitigerende maatregelen die de gevolgen kunnen beperken of voorkomen.

Gebiedsbescherming¹⁷

Beschrijf de mogelijke invloed van het voornemen op beschermde natuurgebieden, zoals Natura 2000-gebieden en de ecologische hoofdstructuur (EHS).¹⁸ In geval van de Natura 2000-gebieden zal vooral sprake zijn van effecten van verzurende en vermestende depositie, in geval van EHS kan tevens sprake zijn van fysieke doorsnijding en daarmee tevens gevolgen van ruimtebeslag, versnippering en verstoring. Maak onderscheid tussen de verschillende gebieden en geef hiervan de status aan. Bepaal ook voor activiteiten die niet in of direct naast een beschermd gebied liggen, in hoeverre het voornemen invloed kan hebben – al dan niet in cumulatie met andere activiteiten of handelingen) – op een beschermd gebied (externe werking). Geef per gebied:

- de begrenzingen van het gebied aan op kaart, inclusief een duidelijk beeld van de ligging van het plangebied;
- de afstanden van de voorgenomen activiteit tot de beschermde gebieden of kaarten met een duidelijk schaal waarvan dit is af te leiden.

¹⁶ Geef aan of het gaat om vernietiging van leefgebied door bijvoorbeeld ruimtebeslag, verstoring door bijvoorbeeld licht en geluid, verdrijving of vernatting door verandering van de waterhuishouding, versnippering door doorsnijdingen of barrièrewerking en vermessing en verzuring door bijvoorbeeld deposities van stikstof.

¹⁷ Op de website www.minlnv.nl/natuurwetgeving is uitgebreide informatie te vinden over de Natuurbeschermingswet 1998 en de specifieke gebiedsbescherming.

¹⁸ Let op: naast Natura 2000 en de EHS gebieden zijn er andere beschermde gebieden, zoals beschermde natuurmonumenten (art. 10 Natuurbeschermingswet 1998), beschermde leefomgevingen (art. 19 Flora- en faunawet) en gebieden die vanwege internationale verdragen daartoe zijn aangewezen (art. 27 Natuurbeschermingswet 1998). Elk gebied kent zijn eigen beschermingsregime.

Natura 2000-gebieden

Geef aan of er sprake kan zijn van significante gevolgen voor de Natura 2000-gebieden. Beschrijf daartoe in het MER:

- de instandhoudingsdoelstellingen:
 - de actuele en verwachte oppervlakte en kwaliteit¹⁹ van habitattypen en leefgebieden van soorten;
 - de actuele en verwachte populatieomvang van soorten aan de hand van meerjarige trends;
 - de kritische depositiewaarden voor de habitattypen in de Natura 2000-gebieden.²⁰
- de achtergrondconcentraties van de belangrijkste verzurende en vermestende stoffen (NH₃, NO_x, SO₂) in de natuurgebieden. Gebruik voor de bepaling van de achtergronddepositie recente gegevens. Deze gegevens zijn op te vragen bij het RIVM en – indien beschikbaar – bij de provincie Zuid-Holland;
- de door de activiteit veroorzaakte (toename van de) depositie op de natuurgebieden bij uitvoering van de alternatieven. Geef daarbij aan welk rekenmodel is gebruikt en wat de (on)nauwkeurigheid is van de berekeningen;
- de gevolgen van de vermestende (N) en verzurende (H) deposities op de natuur. Geef daarbij aan of er een (verdere) overschrijding is van de kritische depositie waarden. Geef aan of, in cumulatie met andere activiteiten, aantasting van natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied kan optreden.

Indien er een toename van de depositie van stikstof geconstateerd wordt boven de kritische depositiewaarden zijn in Natura 2000-gebieden significante gevolgen niet uit te sluiten. De uitwerking van bovenstaande punten kan dan tevens als passende beoordeling in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 gebruikt worden. Een passende beoordeling dient herkenbaar opgenomen te worden in het plan-MER. Uit de wetgeving volgt dat een project alleen doorgang kan vinden, als uit de passende beoordeling de zekerheid wordt verkregen dat de natuurlijke kenmerken niet worden aangetast, of de zogenaamde ADC-toets²¹ met succes wordt doorlopen.

Ecologische hoofdstructuur

Beschrijf voor de EHS-gebieden de daarvoor geldende ‘wezenlijke kenmerken en waarden’. Onderzoek welke gevolgen het initiatief op deze actuele en potentiële kenmerken en waarden heeft. Ga specifiek in op de gevolgen van fysieke doorsnijding en van de overschrijding van kritische depositiewaarden van de voor vermesting- en verzuringsgevoelige natuurgebieden in de Ecologische Hoofdstructuur.²²

¹⁹ Zie voor een kenschets, definitie en kwaliteitseisen van habitattypen en de ecologische vereisten van soorten de profielendocumenten van LNV.

²⁰ De kritische depositiewaarden voor Natura 2000 habitattypen zijn opgenomen in H.F. van Dobben en A. van Hinsberg, (2008). Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en Natura 2000-gebieden. Alterra-rapport 1654.

²¹ Dit houdt op grond van art. 19g en 19h van de Natuurbeschermingswet 1998 respectievelijk in:

- A: zijn er Alternatieve oplossingen voor een project of handeling? inclusief locatiealternatieven.
- D: zijn er Dwingende redenen van groot openbaar belang waarom het project toch gerealiseerd moet worden?
- C: welke Compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft?

²² De kritische depositiewaarden voor de EHS zijn opgenomen in D. Bal, H.M. Beije, H.F. van Dobben en A. van Hinsberg (2007): Overzicht van kritische stikstofdeposities voor natuurdoeltypen. Directie Kennis, Ministerie van LNV.

Voor de EHS geldt volgens de Nota Ruimte een 'nee-tenzij' regime. Geef aan hoe het 'nee-tenzij' regime provinciaal is uitgewerkt in een toetsingskader²³. Beschrijf bij eventuele gevolgen welke mitigerende maatregelen genomen kunnen worden.

Soortenbescherming²⁴

Beschrijf welke door de Flora- en faunawet beschermde soorten te verwachten zijn in het plangebied, waar zij voorkomen en welk beschermingsregime voor de betreffende soort geldt.²⁵ Ga in op de mogelijke gevolgen van het voorneemen voor deze beschermde soorten²⁶ en bepaal of verbodsbepalingen overtreden kunnen worden, zoals het verbod op het verstoren van een vaste rust- of verblijfplaats²⁷. Ga daarbij specifiek in op het leefgebied (vlieg- en migratieroutes, ligging jachtgebied) van de in de bunkers van het Staelduinsche Bosch voorkomende vleermuissoorten. Geef indien verbodsbepalingen overtreden kunnen worden aan welke invloed dit heeft op de staat van instandhouding van de betreffende soort. Beschrijf mitigerende en/of compenserende maatregelen die eventuele aantasting kunnen beperken of voorkomen.

6. OVERIG

Afstemming MER en MKBA

Stem de ontwikkeling van alternatieven, het gebruik van sociaal-economische scenario's, en de effectbepalingen in het MER en de MKBA zo veel mogelijk op elkaar af.

Kaartmateriaal

Gebruik recent kaartmateriaal met duidelijke legenda en goed leesbare topografische namen. Met het oog op een goede communicatie richting markt, publiek en overheden geeft de Commissie in overweging om het kaartmateriaal tevens beschikbaar te stellen als KML-bestand²⁸. De gegevens zijn dan te downloaden en samenhangend te bekijken.

Samenvatting

De samenvatting moet een transparante beschrijving geven van de problemen, doelen, alternatieven en (milieu-)effecten en voorzien zijn van duidelijk kaartmateriaal. Het moet een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER en inzicht geven in de informatie op basis waarvan de afwegingen worden gemaakt. Besteed in het bijzonder aandacht aan de vergelijking van de (milieu-)effecten en de belangrijkste keuzes die voorliggen.

²³ Per provincie is een toetsingskader en compensatieregeling EHS vastgesteld, dat in principe past binnen de nationale Nota Ruimte en de Spelregels EHS.

²⁴ Op de website www.minlnv.nl/natuurwetgeving is uitgebreide informatie te vinden over de soortenbescherming, waaronder de systematiek van de Flora- en faunawet en de vereisten voor het verkrijgen van ontheffingen voor verboden handelingen.

²⁵ Op grond van de Flora- en faunawet en de daarop gebaseerde algemene maatregelen van bestuur en ministeriële regelingen bestaan er vier verschillende beschermingsregimes. Welk regime van toepassing is, is afhankelijk van de groep waartoe de soort behoort. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de volgende categorieën: tabel 1 (algemene soorten), tabel 2 (overige soorten), tabel 3 (Bijlage IV Habitatrichtlijn-/ bijlage 1 AMvB-soorten) en vogels.

²⁶ Bij de inventarisatie van de beschermde soorten kan onder andere gebruik worden gemaakt van gegevens van het Natuurloket: www.natuurloket.nl en protocollen van de Gegevensautoriteit Natuur: www.gegevensautoriteitnatuur.nl.

²⁷ De verbodsbepalingen zijn opgenomen in art. 8 (planten) en 9 - 12 (dieren) van de Flora- en faunawet.

²⁸ KML is een bestandsformaat waarin geografische gegevens met een Earth browser (zoals Google Earth en Google Maps) worden weergegeven.

BIJLAGE 1: Projectgegevens reikwijdte en detailniveau plan-MER

Initiatiefnemer: de projectorganisatie Rotterdam Vooruit, een samenwerkingsverband van het ministerie van Verkeer en Waterstaat, het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, de provincie Zuid Holland, de stadsregio Rotterdam en de gemeente Rotterdam

Bevoegd gezag: de minister van Verkeer en Waterstaat en de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer

Besluit: vaststellen van een bestuurlijk voorkeursalternatief voor de Nieuwe Westelijke Oeververbinding (NWO) bij Rotterdam

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: plan-m.e.r. procedure

Activiteit: het uitvoeren van een MIRT-verkenning gericht op het vaststellen van een voorkeursalternatief voor de NWO.

Bijzonderheden: de definitieve voorkeur voor de NWO zal worden vastgelegd in een Rijksstructuurvisie. Voor de besluitvorming over de Rijksstructuurvisie, inclusief de bepaling van het voorkeursalternatief voor de NWO, wordt één plan-MER opgesteld.

Procedurele gegevens:

adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 16 maart 2010

advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 18 mei 2010

Samenstelling van de werkgroep:

per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

dr.ir. G. Blom (voorzitter)

dr. G.P.J. Draaijers (werkgroepsecretaris)

ir. J.A. Huizer

prof.dr. H.J. Meurs

dr. M.J.F. van Pelt

dr. N.P.J. de Vries

Werkwijze Commissie bij advies reikwijdte en detailniveau:

in dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie neemt hierbij de concept-notitie reikwijdte en detailniveau, of een vergelijkbaar door het bevoegde gezag toegezonden startdocument als uitgangspunt.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft geen zienswijzen of adviezen via bevoegd gezag ontvangen.

Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport MIRT-verkenning Rotterdam Vooruit: Nieuwe Westelijke Oeververbinding

In het Bestuurlijk Overleg MIRT van oktober 2009 is besloten tot een verdere uitwerking van de MIRT-verkenning Rotterdam Vooruit in verschillende programma's. De Nieuwe Westelijke Oeververbinding (NWO) bij Rotterdam is één van deze programma's. Voor de bepaling van het voorkeursalternatief voor de NWO, wordt een plan-milieueffectrapport (plan-MER) opgesteld.

ISBN: 978-90-421-3036-4

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

w www.commissiemer.nl

